

VI. évfolyam, 55. szám.

Előfizetési árak helyben és vidéken:

Egy évre 12 korona
Félévre 6 korona
Negyedévre 3 korona
Egyes szám ára 12 fillér.

MEGJELENIK VASÁRNAP
ÉS CSÜTÖRTÖK REGGEL

HATÁRŐR

UJVIDÉK, 1910.
július 24. vasárnap.

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Ujvidék, Petőfi-utca 47. szám,
ahová a lap szellemi s anyagi részét
illető közlemények intézendők.
Ilyen közleményeket és megkereséseket
lapunk nyomdája is elfogad.

Az Országos Függetlenségi és 48-as Párt Délvidéki és Alföldi Függetlenségi Párt Ujvidéki Hivatalos Lapja.

A felirati vita tanulságai.

Irta: Dr. Bognár Oszkár.

Most már ismerjük a felirati vita anyagát; áttekintést nyerhetünk fölötte. Magas színvonalú mélyreható vita folyt a képviselőházban a királyi trónbeszédre adandó felirat fölött, melyen az ellenzék szónokai ugyancsak kitüntették magukat. — Igen nagy horderejű kérdéseket vet fel a trónbeszéd, de a felirati vita alkalmával ezeket nagyrészt csak érintették és főleg a választási visszaélésekkel foglalkoztak, melynek kapcsán rámutattak arra, hogy a választói reform immár haszthatatlan, a vita végén pedig a Tisza István által a vitába dobott nemzetiségi kérdést tárgyalták. — A többi kérdést e vita alkalmával csak érintették. — Nagy tanulságokat vonhatunk le ezen aránylag rövid ideig tartó vitából.

A választási visszaélések tárgyalása alkalmával a munkapárt ugyancsak szívesen, de volt is oka, mert bizony furcsa, szinte hihetetlen dolgok kerültek felszínre. Szegény 1899: XV. t. c., nincs biz ennek egyetlen szakasza, a melyet a legutóbbi választások alatt ki ne végzetek volna.

Kétségtelenül a legszomorubb és az államszervezet züllesztésének a legbiztosabb jele a közigazgatás korteskedése. Itt azután az állami tisztviselők minden kategóriája »dolgozott.« Egy kis képet alkotandó szemeljünk ki egy vármegyét, mely a választások alatt e tekintetben oly sokat beszéltetett magáról, mondjuk Trencsén-megyét pl. és nézzük, valjon hogy viselkedett itt a hivatalos apparátus Itt odáig mentek, hogy törvényszéki bírák, kiknek a törvény még azt is eltiltja, hogy politikai gyűléseken résztvehessenek, — politikai gyűlések rendezésénél, összehívásánál közreműködtek. Az egyik törvényszéki bírót pláne az igazságügyminiszter, annak dacára, hogy feljelentés folytán fegyelmi eljárás alatt állt éppen ezen ok miatt, — előléptette. — A preszcionak ezer-féle változata nyilatkozott meg. Az érsekújvári állomásfőnök már nem presszinált. Oh ő nem, ilyet nem tesz! Csak azt cselekedte, hogy mikor az érsekújvári állomás tisztviselői és alkalmazottai szavaztak, a bizottságban helyet foglalt és csak azt jegyezte fel, hogy ki kire szavaz.

A pálma azonban mégis a választási elnököket illeti. Rájuk hárult az a mindenesetre nem könnyű feladat, hogy a munkapárti jelöltet többségre segítsék még akkor is, ha az ellenzék többsége

nyilvánvaló. Itt vezet a csaccai választási elnök. Ez a kitünő férfi az ellenzék táborát a szavazóhelytől két kilométerre tűzte ki, innen azután visszaküldte a szavazatokat négyszer-ötször is, — úgy, hogy holtfáradtan sokan otthagyták a szavazást.

A privigyei választási elnök humorizált. Egy hétig lehetne a vicclapokat anyaggal ellátni azon nevetséges ürügyekkel, melyek alatt szavazatokat visszautasított. Szabó Alajos asztalos háza után háztulajdonosnak volt beírva. Visszautasította, mert asztalosnak nevezte magát. Egy Fabig nevű tót nevét Fabiknak, egy másik tótosan Bonikot Bonyiknak ejtette ki. Vissza velük, — kiált a bős elnök. Skrpek József J. Josef Skrpek nek mondotta magát. Szavazatát nem fogadta el. Stb. Stb.

... Igy folytak azok a választások az egész országban, melyeket a király »népeinek sorsa fölött gondosan őrködő atyai szívének oly megnyugvásával szemlél.« ...

Ezek a Khuen-féle »erkölcsnemesítő« választások. Hát hiszen vannak körök, ahol az erény bűn és a bűn erény, de ezek lakat alatt ülnek és az erkölcsnemesítés ilyen kivételét törvényeink tudtommal fogházzal, börtönnel sújtják. — Ne csodálkozzunk azon, ha a külföldi ezt olvassa és bennünket a Balkán-államok közé soroz. Micsoda személy- és vagyonbiztonság lehet abban az országban, a hol a közigazgatás legfőbb gondja, hogy ki kire adja szavazatát?

Az ily uton aratott győzelmet mérszli Tisza István »fényes győzelem«-nek nevezni. Büszkén veté oda a nemzetiségieknek, hogyha a munkapárt nem így járt volna el, akkor »Balekek« lettek volna. Oda jutottunk tehát, hogy balekságnak nevezik azt, ha a kormány a garanciális, a polgári jogokat biztosító törvényeket betartja!... Ismét kisért a november 18.-i »egyszeri, csak egyszeri törvénysértés« réme.

Tisza István a nemzetiségi kérdés taglalásánál igazán valódi mivoltában mutatkozott. Ha jellemezni akarnám ezt a politikust egy szóval, legtalálóbbréa, hogy minden ambíciója, hiusága, becsvágya abban összponosul, hogy ő — imponáljon, mentül több ember féljen és reszkessen előtte.

A nemzetiségi kérdésben is régi receptjét: az elseprés, letiprás, megsemmisítés politikáját veszi elő. Ez a politika, amelyet a bécsiak oly örömmel akarnak a magyarok ellen is alkalmazni, az úgynevezett »erős kéz« politikája, — amely-

re azonban éppen Tisza Istvánnal szemben oly csattanósan felel a nemzet — az erős láb politikájával.

Éppen Tisza István az, aki a koalíció nemzetiségi politikáját a tyukszemrehágás politikájának nevezte, de el lehet mondani, hogyha valamihez balkéznel nyult Tisza István, akkor a nemzetiségi kérdés az. Az ő szokott gögös és dölyfös modorában először megfenyegeti, lekicsinyli a nemzetiségeket, különös örömet fejezi ki a fölött, hogy — bár nem törvényes eszközökkel (persze, hogy balekok ne legyünk), de sikerült őket összetörni. Egy ilyen kényes kérdés megoldásánál, a minő a nemzetiségi kérdés, ahol a sziv minden finomságára, a gyöngédség minden eszközére, »a körültekintő tapintatosság összes fegyvereire van szükség, — ott ő legelső sorban a büntető törvény szigorítását tartja első feladatnak — a nemzetiségekkel szemben.

Hú a régi Tiszához, aki ellenfeleit nem meggyőzni, de összetörni, agyon-gázolni törekszik.

Tisza szerint a politikában csak két akciónak van sikere: az egyik az, hogy az ellenfelet magamhoz vonom, magamhoz édesgetem szép szóval és, ha ez nem sikerül, jönnie kell a másiknak, — az ellenfél teljes megsemmisítésének, összezuzásának.

Hát azt hiszem, egy percig sem bizik abban, hogy az ő szíren hangjára eljön az általa annyira óhajtott moment psychologique, amikor megnyílnak a szívek, magyarok és románok közt minden ellentét elsimul. Marad tehát csak a másik: a leverés, a letiprás politikája.

És ez az a pont, ahol Tisza nemzetiségi politikája hajótörést szenved, sőt mondhatni tragikomikussá lesz. Mert ilyen hangon beszélhet egy Vilmos császár, egy német imperátor, kinek parancsszavára 2 1/2 millió szurony mozdul meg, ily hangon harsoghat a német császár a maroknyi lengyelrel szemben, — de nem Magyarország nemzetiségeivel szemben. Nagyon rossz példa, ha a német-lengyel üldözésére, vagy a magyarok romániai üldözésére mutat. Ezek egy csöppet képeznek a tengerben, míg nálunk, — valljuk be — a magyarság csak 52% a nemzetiségiekkel szemben.

Nálunk elseprésről, eltiprásról beszélni oktalanság, de nevetséges is.

De még azután mivel akarja Tisza a nemzetiségeket elseperni? Oda ököl is szükséges! Honnan az erőnek ilyen erős tudata, honnan a nagy önbizalom? Eddig mindig úgy tudtuk, hogy a nemzet

BOGDÁNY és Társa

Budapest, VI. Dálnok-u. 12.

Saját házban
Telefon 988.

Ujvidék

II. Rákóczi ut 66.

Telefon 219.

Központi fűtés, szellőztetés, vízvezeték, csatorna és világítási berendező vállalat.

gyöngeségét mindig Tisza hangoztatta első sorban és minden nemzeti követelést azzal ellenezte, hogy gyöngék vagyunk annak kivívására. Folyton nemzetünk erőtlenségét emlegette.

Hol venne karhatalmat az eltipráshoz? Hiszen a nemzeti küzdelem idején a magyar hadseregnek hevesebb ellenzője Tiszánál nem volt. Vagy talán az osztrák hadsereget akarja erre felhasználni? Ebből már egyszer kaptunk, de többször nem kérünk belőle. 48-ban már »segített« egyszer az osztrák hadsereg a nemzetiségek ellen, de akkor úgy fordult a dolog, hogy a fellázadt nemzetiségek ellen beküldött osztrák katonaság — a magyarság ellen fordult!

Nem ez a nemzetiségi kérdés megoldása. Legelső sorban érezniök kell a nemzetiségeknek, hogy Magyarországon odahaza vannak, hogy a közigazgatás nem ellensége. Mert ma az. Éreznie kell, hogy itt anyagilag jólétet találhat. Mert ma nem talál. Éreznie kell, hogy politikai jogok terén egyenrangú, mert ma nem az.

Mennyivel magasabb, eszményibb és célirányosabb a függetlenségi párt nemzetiségi politikája. E szerint első sorban az önálló vámterület létesítésével jövedelemhez kell a népet egyformán juttatni, a politikai jogok terén pedig a legszélesebb körű választói jogot követeli. Ez az irányt biztosítani fogja hogy a nacionalista pártok el fognak tűnni és a nemzetiségek a hazafias pártokhoz, félretéve mindenféle nemzetiségi alapot — fognak csatlakozni.

Az eltiprás politikája ezt soha nem fogja eredményezni.

Parlamentárizmus-obstrukció.

A fekete sárga magyar sajkó a töle kitelhető legnagyobb szellemességgel az országgyűlési ellenzék obstrukciós vitézeknek szokta nevezni.

A titulus megbélyegzés-számba kíván menni. Azt akarja jelenteni, hogy minden exlexnek, adóhátraléknak, majdan elkövetkező egzékucióknak és egyéb jövőendő nemzeti csapásnak az oka világért sem a kormánypárt, hanem az ellenzék. Az ellenzék csinálja az obstrukciót. Ez meg esőtől ontja az áldást, a fenti jókat.

Húsz év óta réme az obstrukció a közös-ügyes gazdálkodásnak. Akkor is falra festik az ördögöt, mikor még meg sem jelent. Tele kell néha lármázni az országot, tele Európát, hogy a rágalom eszközével tartsák távol a kisebbséget a végső szükség fegyverének használatától.

Anélkül, hogy magasztalnám és elvből helyeselném az obstrukció alkalmazását, elkerülhetetlen bajnak, szükséges rossznak kell neveznem, melyet a mi közéletünk a mostani magyar parlamenti és választási rendszer mellett, olykor-olykor nem nélkülözhet.

Mikor az ellenzék fontos, életbevágó érdekért, a nemzeti lét nagy kérdéseit küzd, mikor élet-halálharcot vív az osztrák beolvasztó törekvések ellen, mikor úgyszólván az alkotmányt védi, akkor a kitarító ellenállás jogosultsággal bír, nem megvetendő fegyver, nélkülözhetetlen eszköz.

Az obstrukció számtalan esetben hazafias eszelekedet lehet. Sokszor igazat adott a nemzet, igazat adtak a fejlemények az obstrukciós vitézeknek és bizonyára igazolni fogja őket a történelem, nem az az ügyvezető egy darab, vagy több darab világtörténelem, amit Bécsben diktálnak, vagy ami a mungó-feliratokban ta-

lálható, hanem az izig-vérig magyar történelem, mely tudja, kik mentik meg Magyarország függetlenségét.

Százsor inkább viselje a magyar politikus a fenti címet, mint hogy a Smolen Tóni gyászvitéze-féle elnevezést kapja érdemeinek elismerése gyanánt.

Különbem nem minden opponálásra illik az obstrukció szó, amit a húsos fazék gazdái annak mondanak. A kormány mézes heteiben, a felirati vita folyamán nagyon érzékenyek, szinte szemérmesek és szégyelősök ezek az urak.

Szerintük obstrukció minden ellenmondás, a legmagasabb színvonalu parlamenti vita, önvédelem, — obstrukció az alkotmányos közbeszólás, minden tüszentés, köhintés, mely előfordul az országházban. Az obstrukció szellemét idézik maguk elé, ha réz tintatartót, kemény kötésű törvénykönyvnek még keményebb sarkát látják.

Azoknál a gyászmagyaroknál, akik a saját árnyékuktól félnek, a saját hangjuktól megijednek, a nagy félsz okozza, hogy obstrukciót orrontanak mindég és mindenütt.

A sérelmek emlegetése, a legjogosabb bírálat már ellenállás, a törvényhozási munka megakasztása az ő szemökben. Az ideges lelkiállapot, a rossz lelkiismeret alapja a rémlátásnak, mert az erőszakon és hazugságon emelkedő mesterségi hatalom összedőlést érzik, annak feloldulásától rémülődöznek már jóelőre.

Például most is a felirati javaslat tárgyalása folyamán obstrukciós jellegűnek, feleslegesnek mondták a vitát a mungópárt magántudósai és szellemi bábái. Olyan nyakatekért és rőfszámra mérhető, 20—20 soros körmönfont körmondatokban, melyekből hat darab egy egész vezéreiket tölt meg és amelyeknek szépségétől báró Eötvös Józsefünk, a magyar körmondatok mestere sirjában megszokott fordulni, csak úgy ontják a politikai bölcseséget. Sajnáljuk az országház idejét és az ország pénzét. Szükségtelenné tartják az ellenzék erőfeszítését, mert öfelsége, mint mondják, így sem vesz tudomást a kisebbségek feliratairól, beszédeiről.

Éppen itt a bökkenő. Másrészt a parlamenti rendszer lényegének félremagyarázására vall az körülmény, ha a kisebbséget ellenzéki jogától szeretnék megfosztani, neki ezen jogának gyakorlásáért szemrehányást tesznek. Tudjuk, hogy öfelsége nem óhajt törődni a nemzet kívánságaival, melyet a kisebbség képvisel. Elég sajnós, hogy a mult választás letörte a nemzeti akaratot, hanem a magyar parlament egy része nem a bécsi kamarilla kedvéért él, tehát nem is annak beszél, nem az ő ügyét védi.

A független ellenzék kötelessége az ország jelentős érdekeit állandóan hangoztatni és a korrupt választási eljárás által meghamisított akaratával szemben az igazi tiszta közvéleményt képviselni. Mindez nem történhetik meg kemény parlamenti viaskodás nélkül.

Szükség van rá. Tisztázni kell a helyzetet mindjárt az első ülésszak kezdetén, fel kell tárni az ország politikai állapotát, le kell leplezni a kormány túlkapásait, romlott, immorális rendszerét. Mindez éles szóhare nélkül nem végezhető el.

Senki se sajnálkozzék az időn, a pénzen, főképp ne olyan, aki sem az egyiket sem a másikat nem adja. Ha az országgyűlés ezt vagy azt nem tárgyalná, foglalkoznia kellene egyébbel. Az idejének felhasználása sohasem nevezhető feleslérsnek, a fizetést pedig kapják a honatyák akkor is, ha nem beszélnek, ha nem dolgoznak is.

A munkapárti többség parlamentje ne irtózzék a munkától. Minél több időt tölt együtt, minél többet dolgozik, annál többet ér a munkája. A feilrati vitával járó nagy szapulás után jut

még idő egyéb munkára, sok rossz törvény gyártására. Előbb a mézes heteken át kell esni. De úgy látszik, az egyik fél már is beleunt. Ki tehet arról, ha a kormánypártnak máris kellemetlen a nemzeti munka.

Akkor lesz még csak igazán melege, ha a törvényhozás működése előrehalad. Talán még obstrukció is lesz és utána hatalmas bukás, de legalább meg lesz mentve — a parlamenti erők egyensulya, a nemzet igaza és a magyar alkotmányosság. Ez a haszna szokott lenni a magyar parlamenti forradalomnak.

A vízvezeték ügye.

Ártézi víz vagy Duna-víz?

Ártézi vizet igyunk-e, vagy Duna-vizet?

Ez a kérdések kérdése, mely az előtérben áll, mikor arról van szó, hogy Ujvidék állandó vízvezetékét létesítsen és évtizedek tartamára vízzel lássa el a lakosságát.

Laikus, hozzá nem értő szemmel nézve a dolgot, könnyű volna egyszerűen a Duna-víz ügyét felkarolni. Tudvalevő, milyen számos barátja van Ujvidéken a Duna-víz számára való vezeték készítésének. Ezek a Duna-vízre esküsznek. Az ősök példájára hivatkoznak, akik kétszázad évig éltek Duna-vízzel és éltek vele néha-néha erőben, egészségben, amíg meg nem haltak.

Egyszerűnek, természetesnek látszik az a nézet, hogy a vízellátás kérdésében a dunai vízvezeték mellett kell állást foglalni. Gyakran hallottuk emlegetni: kár volt a próbafúrásokra ezeket költeni, mikor a leglobb vizet a Duna szolgáltatja, kár tovább folytatni a kísérleteket, térjünk át minél hamarább a dunai vízvezeték megvalósítására, fogjunk hozzá az ilyen vízszerszervezetének kidolgozásához!

Némi tekintetben igaza van a Duna-vízben hívó pártnak, annyiban, hogy a folyó víz kellő óvatossággal használva, megtisztított állapotában élvezve, valósággal kiftűnő és egészséges ital szokott lenni. Ámde benne vakon bizakodni mégsem szabad. Általában merész az az állítás, nagyon elveti a sulykot, hogy feltétlenül jó, egészséges, ártalmatlan a folyó víz.

Ujvidéken azért kedvelik sokan a Duna vizét és kívánják a dunai vezeték létesítését, mert a közönség megszokta e viznek használatát. Mutatja ezt a kedveltséget az a körülmény, hogy a puttonyos vízszállító iparág folyton életben van, talán még virágzik is.

Tagadhatatlan igazság, hogy a Duna-víz számtalan jó tulajdonsággal dicsekszik: közelben található, nem kell sokáig keresni, könnyen hozzá lehet férni, olcsó, bőven áll rendelkezésre. Továbbá: lágy, az emberi szervezetben pompásan végzi a kémiai oldó munkát, a test háztartásában az anyagcsere közvetítésénél kiftűnő hatással működik. Ize a bennelevő kettedszénsavas mész következtében jó, sőt kellemes, üdítő.

Másrészt hátrányai szintén ismeretesek: a Duna-víz rendszeren zavaros, nem egészen mentes szerves anyagoktól, nincs kizárva az az eset, hogy ártó bacilusokat tartalmaz. Nyáron meleg, télen hideg.

A Dunazíznak hátrányos tulajdonságai teszik szükségessé, hogy a vizet szűrve, tisztítva, hűtve, élvezze az ember. Az ilyen tisztító eljárás mutatja, hogy a Duna-víz természete állapotában nem iható kár és veszedelem nélkül.

A dunai vízvezeték berendezésénél a kellő felszerelésnek kell gondoskodnia arról, hogy jó egészséges ivóvízzel láttassék el a város, vagyis hogy bizonyos kezelési mód alkalmazásával a víz szennytelenné, élvezhetővé tétessék.

Csakhogy erre a célra rendelt telepek úgynevezett vízművek igen költségesek, nehezen kezelhetők, emellett semmiféle mesterséges, költséges

eljárás, nem tiszta, bacil-
hetik, hogy
telepet alko-
hatatlanul.

Budapest
vel, hogy év
sik rendszer
Duname

dunai vízve

A tapas
között víz
vizet csak
igénybe a
keknél.

A duna
reacafol a
és az egész

Mindem

követeli, h

zünk be

egyesíti m

lajdonságá

rétegeiben

kájánál fő

katrészekk

tartására

kal, köztü

mészókk

kellő. Tisz

külön eljá

Az árt

vezeték k

szoktak g

A kü

kötelesség

vezeték l

vizek ker

Ha e

a tetemes

toktól ser

Ujvidék,

fúrásokra

kutatásna

ártézi for

Másik

sésnek a

fia a tö

ket avv

áttérni a

be, az e

el előzet

sére.

A le

engedi,

lélős ha

olyan m

lat és a

próbálta

Sajn

ártézi v

esupán

addig k

elegend

Akkor

mint ho

tartási

Dunavi

A t

az ille

ról szó

melyek

akban

A

eljárás, nem biztosít arról, hogy a víz valóban tiszta, bacillus-mentes és egészséges. Megtörténhetik, hogy a vízműi telepén maguk a bacilusok telepet alkotnak és befészkelik magukat kiirtathatatlannal.

Budapestnek annyi baja volt dunai vezetékével, hogy évekként elszűntette és a másik rendszerre tért át.

Dunamenti városok közül egy sem létesített dunai vízvezetékét.

A tapasztalat annyira ismeri a folyóból eszközölt vízszerezés nyomorúságait, hogy az ilyen vizet csak a legvégső szükség esetében veszik igénybe az ivás céljaira készítenő vezetékknél.

A dunai vízvezeték pártjának véleményére ráecáfol a csalhatatlan tapasztalat, a tudomány és az egészségügy elsörendű elve.

Mindeme három döntő tényező arra int, azt követeli, hogy mélykúti vizet keressünk, szerezzünk be a vízvezeték céljaira. Az ártézi víz egyesíti magában a folyóvíz valamennyi jó tulajdonságát annak rossz oldalai nélkül: a föld rétegeiben fekvő természetes szűrőrétegek munkájánál fogva tiszta szokott lenni, bir azon alkatrészekkel, melyek az emberi szervezet fenntartására megkívántatnak, t. i. az ásványi sókkal, köztük talán a csontképződéshez szükséges mészsókkal is. Hőmérséklete állandó, hőfoka kellő. Tisztításához a rendes körülmények közt külön eljárásához felesleges fordulni.

Az ártézi víz ismeretes fölénye okozza, hogy vezeték készítésénél elsősorban ártézi kutakra szoktak gondolni az elővigyázatos emberek.

A közegészség érdekében mulasztathatlan kötelessége minden ténylezőnek, akiknek a vízvezeték létesítése alkotja feladatát, hogy ártézi vizek keresésével tegyenek kísérleteket.

Ha eredménytelen is maradna a fáradozás, a tetemes költséget nem szabad sajnálni, áldozatoktól sem szabad visszaviradni. Így cselekedett Ujvidék, mikor szinte 85 ezer koronát fordított fúrásokra. Ha nem lenne más haszna ennek a kutatásnak, egy már megvan, az, hogy a jódos ártézi forrást megtalálta a város.

Másik haszna pedig a gondos, kitartó keresésnek az, hogy nem vádolhatja majdán senki fia a törvényhatóságot és az illetékes tényezőket avval, hogy ha t. i. kénytelenek lesznek ártézi a Duna vizére, és ennek vize nem válik be, az egész mű esődot mond — nem követtek el előzetesen minden lehető jobb víz szerzésére.

A lelkiismeretes eljárás követelménye nem engedi, hogy idő előtt lemondjon városunk felelős hatósága, képviselőtestülete a vízszerezés olyan módjáról, melyet a tudomány, a gyakorlat és az egészségügy érdeke elészab, hogy megpróbáltassék.

Sajnálandó dolog lenne, ha nem sikerülne ártézi vizet találni. Ha elégtelen víz nyeretnek csupán a néhány kútból, ami nézetünk szerint addig kellene folytatni a fúrásokat, míg ivásra elegendő vízmennyiség állana rendelkezésre. Akkor természetesen nem maradna más hátra, mint hogy kettős vezeték létesítésével ipari, háztartási és öntözési célokra szüretlen esetleg szüirt Dunavíz vezetessék be külön is a házakba.

Tanügy.

Iskolai Értesítők.

I.

A tanév befejeztével egyidejűleg megjelennek az illető iskolák egy évi bel- és külműködéséről szóló beszámolók, az u. n. Iskolai Értesítők, melyeknek a közönséget érdeklő részeit alábbiakban ismertetjük.

A kir. kath. magyar főgimnázium XXXVII.

Általános

igazság hogy az emberek

egyenlő

véleményre jutnak, ha

közvetlen

tapasztalataik egyenlők. Szerte az egész országban

községenkénti

tapasztalatok bizonyítják immár, hogy százával és ezrével keresik fel az **ujvidéki ártézi gyógyfürdőt**, melynek vize nem

titkos,

hanem valódi és mégis csodás hatású és könnyűvé teszi a

választást,

hogy pénzünket külföldre vigyük-e, vagy

követeljük

a szenvedő betegtől, e hazájában, Ujvidéken, keressen betegségére enyhületet.

E fürdő jótékony hatása mindenkire, tehát a

nőkre is kiterjed.

évi értesítője — Megyesi Ferenc igazgató által összeállítva, ezuttal nélkülözi a szokásos — a szülőknek, meg tanulóknak szánt — pedagógiai értekezést s ehelyett bevezetésül adatokat tartalmaz az intézet történetéhez, még pedig az intézet állapota, működése és általános ügyek alcímek alá foglalva.

E fejezetekből tudjuk meg első sorban, hogy a tanári kar a tanulók vallás-erkölcsi nevelésén és fegyelmezésén kívül, igen helyesen, nagy súlyt fektetett arra, hogy az iskola és a szülői ház közti érintkezés minél sűrűbbé, a kettő közti viszony és kapocs minél szorosabbá váljék.

A honvédelmi miniszter részéről meghonositott katonai kiképzésről, lövészetéről maga Biliczky Lajos honvéd főhadnagy, a tanfolyam vezetője számol be. A tanfolyamban a VII. és VIII. osztály 36 tanulója vett részt, akik minden tekintetben megféleltek a katonai kiképzés által kontemplált célnak és sikeres eredményt értek el. Az éles lövészetben és a kiképzésben legjobb eredményt elért 5 tanuló — Sziklay Géza, Benkő Samu, Szaich Ottó, Paracker Nándor, Strommer Lajos — dícsérő okiratot nyert, míg a lövészverseny győztese részint értékes díjakat, részint bronz érmet kaptak.

Az iskola keretében fenállott ifjúsági egyesületek között serény működést fejtett ki a Mária kongregáció, a Vörösmarty Mihály-Önképzőkör, a Gyorsirókör, a Sportkör, a Sakk- és olvasókör és a Segély-alap, mely utóbbi 58 tanuló 342 tankönyvvel, 29 tanuló ruhával és 2 tanuló pénzbeli segélylyel látott el. A Segély-alap vagyona 30.264 kor. 67 fill.

A kirándulások részint az iskolai ismeretek gyakorlati kibővítésére növénytan, földmérési, helyszinrajzi és tájképfelvételi kisebb exkurziók voltak, részint nagyobb tanulmányutra szólók, mint Belgrád, Pozsony-Wien és Budapest megtekintése.

A II. fejezet a könyv- és szertárak állományát mutatja be, melyek mindegyike gyarapodott.

Az intézet személyzete az igazgatóból, 11 rendes, 5 helyettes tanárból, 1 h. tornatanárból, 4 hitoktatóból, 1 hitszónokból, 1 iskolaorvos és egészségtan tanárból és 1 énektanárból állott.

Az osztályonként bemutatott tananyagot s magyar ny. dolgozatait a tanulók érdemsorozata követi. A tanév elején beiratkozott 352 ny. és 6 magán tanuló közül vizsgálatot tett 328 nyilv. és 6 magán tanuló, kik közül 26 jeles, 55 jó, 200 elégséges osztályzatot kapott s 30 egy, 19 két, 4 pedig több tárgyból bukott. Az osztályvizsgálatot tett tanulók közül 162 r. kat., 5. g. kat., 38 g. kel., 23 ág. ev., 17 ref., 89 izr. Anyanyelvre nézve 233 magyar, 101 nem magyar, még pedig 45 német, 38 szerb, 9 tót, 5 horvát, 3 rutén és 1 oláh. A segélyezés és jutalmazás c. fejezet szerint 8 tanuló összesen 1416 kor. ösztöndíjban részesült, míg 18 tanuló az intézet alapítványából 292 k. erejéig jutalmat, 20 tanuló pedig részint pénzbeli, részint könyvből álló jutalmat kapott. Ujabb alapítvány 3 tétetett, még pedig Czeypek J. J. 400, Dr. Kubinyi Károly 200 és Krón Alfréd 200 kor.

Az Értesítő utolsó fejezete a jövő iskolai évre szóló értesítést és tudnivalókat tartalmazza.

A kir. kath. magyar főgimnáziumra égetően kérdéssé vált az új épület kérdése, mely már a legközelebbi jövőben, az új közkórház elkészülte után fog végleges megoldást nyerni, úgy hogy a főgimnázium a jelenlegi kórház telken emelendő új otthonát már az 1911/12. tanévben foglalhatja el.

HIREK.

Gyűjtés. Megemlítettük, hogy városunk nemeskeblű hölgyei a krassó-szörényi megyei árvíz-károsultak javára gyűjtést rendeztek. A gyűj-

tésben Piukovich Ferenénél vezetése mellett a következő hölgyek vettek részt: Asszonyok: Bírly Józsefné, Busch Endréné, Dussing Jánosné, Dr. Freund Edéné, Dr. Fratricsevits Istvánné, Forner Károlyné, Özv. Jubáné Rohonyi Ilonka, Dr. Kassovitz Árminné, Kassovitz Lipotné, Dr. Marczekovich Imréné, Manigoditsné, Milics Tivadarné, Markovicsné, Pusibrk Vazulné, Pummer Sándorné, Dr. Prodanovicsné, id. Silicsné, ifj. Silicsné, Schuster Rezsóné, Szabó Imréné, Özv. Stuchlik Ferenéné, Totovics Jánosné, Theodorovics Istvánné, Zuber Károlyné, Zwipp Jánosné. Leányok: Bakay Margit, Brüll Irma, Bauer nővérek, Ertl Mathild, Findeisen Kató, Farkas Jolán, Faith Hedwig, Hermann Ella, Hajdú Maca, Kovács Janka, Koda Jusztina, Kellermann Elza, Kohn Irén, Niedermayer Virus, Rohonyi Valika, Rosenbaum Olga, Ráthay Mariska, Strommer Flóra, Skutetzky Lilly, Somogyi nővérek, Schönberger Hermin, Vulkó Danica, Weinfeld Malvina.

A keresztény szociális egyesület által e hó 17-én Ruzsieska dunaparti vendéglőjében rendezett hangverseny nem csak látogatottság, de erkölcsi siker tekintetében is pompásan sikerült. Az egyesület kebelében alakult Harmona dalárda első bemutatkozása alkalmával nagy tetszést és sűrű tapsokat aratott, amiért a dalárda karmesterét, Szirmai György rókusi lelkészt illeti a fő érdem, aki nagy szakértelemmel és fáradással tanította be a karokat.

Birói vizsgát tettek Dr. Szabó János és Medvezky Gyula kir. tszéki jegyzők a budapesti vizsgáló bizottság előtt.

Katonai hangverseny. Mint minden vasárnap, ma jul. 24-én is a pétervárad katonai zenekar fog a lövölde kies kertjében hangversenyezni.

Mester és segéde. Zelenka István asztalosmester és segéde Janics István együtt dolgoztak a hajó állomáson; szombat reggel valami felett összeszólkoztak, majd tettelegességre került a dolog, miközben Zelenka Janicsot bal félén és karján asztalosvívóval megszurta.

Gyujtogatás. Özv. Braun Nándorné piaci rövidárus egész árúkészletét a Kossuth Lajos utca 38. szám alatti ház kapuja alatt a ládában tartja elzárva; esütörtök délután valaki égőtaplót dugott a láda réseibe közé, mitől az tüzet fogott, de a házbeli szerencsére idejében észrevették a dolgot és a tüzet hamarosan elfojtották.

Kérelem. Ámár már lapunk f. jul. 3-i számában részletesen ismertettük a Maison Rossett pávosi cég által kibocsátott bonos- és szelvényekkel üzött (hólapda) lavinaszert megkárosítását a közönségnek, az Ujvidéki Loyd kérelmének szívesen teszünk eleget, midőn a közönség figyelmétől felhívjuk nevezett pávosi cég üzemeire, melyek nemcsak a nagy közönség egyes becsapását, de a hazai kereskedelem és ipar tetemes megkárosítását is eredményezik. Nevezett pávosi cég 40 frankot érő selyem alszoknyát, vagy tetszés szerint választható más tárgy megküldését igéri annak, aki egy 2 K. 50 f. bon-t négy egyénnek elad s e négy egyén 10—10 koronával újabb 4—4 szelvényt vesz e cégtől utánvétellel. A cég csak akkor küld árut, ha 50 k. értékű 20 szelvényt ad el, viszont a vevő abban az esetben, ha a szelvényeket másoknak eladja, 2 k. 50 f. áron jut egy állítólag 40 frankot érő holmihoz, melynek árát mások fizetik ki. Az árusításnak ezen módja nemcsak tiltva van, de 600 koronáig terjedő büntetéssel is sújtatik. Mint hogy ilyen szelvényekkel Ujvidék és környéke is el van árasztva, a közönség felhivatik, hogy ilyen felkinált szelvényeket ne csak erélyesen utasítson vissza, hanem az ilyen kísérletet, vagy tudomására jutó esetet a rendőrségnél haladéktalanul jelentse fel — saját jól felfogott érdekében.

Halálozás. Wagner Mihály kereskedő e hó

22-én életének 63-ik évében hosszas és kinos szenvedés után meghalt. Vele egy a mai kor magaslátán álló szakképzett és szorgalmas kereskedő száll a sirba, aki nemcsak a kereskedelem terén állott tekintélyben, hanem a társadalmi és jótékonyági mozgalmakban is tevékeny részt vett s közismert munkás szorgalma, nyílt jelleme és általános deréksége által közbecsülést vívott ki. Halála városszerte osztatlan őszinte részvételt kellett, mely a f. hó 23-án végbement temetésén impozáns módon nyilvánult meg.

A polg. céllövész egyesület lövésztanácsa elhatározta, hogy őfelsége a király 80-ik születése alkalmából nagyszabású ünnepélyt rendez a lövölde helyiségeiben.

Anyakönyvi hír. Az ujvidéki anyakönyvi hivatalnál e hó 15—22-ig bejelentett születések 21, még pedig 11 fiú, 10 leány; meghalt: 16.

Palics fürdő múlt vasárnap szokatlan nagy látogatottságnak örvendett s igen élénk fürdői élet képét mutattja. Ötezen felül fordultak meg e napon Palicsra s érdekes a B. H. szerint, hogy a vendéglőépület verendáján 140 asztalnál állandóan 700 vendég ült, akik a következő ételeket és italokat fogyasztották el: megittak 2040 pohár sört, 2 hektol. bort, több mint ezer üveg szódát. Megettek 140 csirkét, 33 kacsát, 10 libát, 63 kiló vesepecsenyét, 2 borjút; fagyalt elfogyott 35 liter, apró sütemény 1000 db., kifli és császárszemle 120 db. és 70 kenyér.

Uj százkoronás bankjegy. Az Osztrák-Magyar Bank új százkoronás bankjegyet bocsát ki augusztus 22-én. Az új bankjegy már elkészült. Színe rózsaszinbe játszó és tulnyomó rajta az ornamentika. A bankjegy rajzát, amely mindkét oldalon egyforma, Moser és Schienböck bécsi művészek készítették. A bankjegy jobbmezőjén egy női szépség mellképe látható. A fej, amelynek sötét fürtjei, a középen elválasztva, lengő Boticelli frizurában omlanak alá, kissé fölfelé néz, a kéz pedig egy stilizált boára emlékeztető virágfüzért tart. Az arc ezuttal nem az a bizonyos ősi görög allegorikus figura, amely már szinte hagyományossá vált. A nyakat födetlenül hagyó, testhez simuló s a modern reformruhák szabására emlékeztető toalett sajátzerű alakot mutat és a háttér ornamentikája, valamint a keret stílusa is magán viseli a legújabb bécsi művészi irányzat bélyegét.

A gőzgépezők és kazánfűtők legközelebbi képesítő vizsgái Szegeden augusztus hó 28. napján d. e. 9 órakor a szegedi alsó szivattyutelepen fognak megtartatni. A vizsgálati kérvények kellően felszerelve a m. kir. ker. iparfelügyelőséghez (Tisza Lajos körút 61.) beküldendők.

A bepörölt ország. Schwartz Mór szabadkai lókereskedő megbízást kapott a görög kormánytól, hogy bácskai lovakat vásároljon a részére. A kormány kiküldöttjei hosszas vizsgálat után megtelelőnek találták a loanyagot, de a görög kormány nem vette át a lovakat, amelyeket azután Schwartz kénytelen volt olcsóbb áron eladni. Schwartz most 50.000 kor. letett óvadék és 165.512 k. kártérítés, összesen 200.000 kor. erejéig pert indított Görögország ellen.

Jogi vizsgákra való készülék megkönnyítése. Dr. Dobó jogi szemináriuma Kolozsvárt azok érdekében, akik jogi vizsgáikat szeptember hónapban, avagy esetleg később akarják letenni, de Kolozsvárt szigorlatuk előtt csak rövid ideig tartózkodhatnak, tankönyveket helyettesítő s az összes szigorlati kérdéseket felölelő jegyzeteit már most kikölesönzi, az illetőket szigorlatuk előtt pár napi rekapituláló kurzuson előkészíti s végül többszöri próbaszigorlaton az egész anyagból kikérdezi. Aki jogvégezett, azt három hónap alatt doktorátushoz juttatja az intézet, mely a kolozsvári összes jogi vizsgákra előkészíti. Tanrendszerét és működését ismertető könyvét „Tájékoztató a jogi szemináriumról” díjment. megküldi.

Aki sikerrel akar hirdetni, forduljon Leopold Gyula hirdető vállalatához (betéti társaság) Budapest, VII., Erzsébet-körút 41., ahol hirdetések az összes létező bel- és külföldi hírlapokban és naptárakban kiváló szakértelemmel, lelkiismeretesen, pontosan és szolid áron eszközölnek. Több mint 256 naptár kizárólagos képviselője, vidéki lapok központi hirdetési osztálya, számos hírlap kizárólagos kezelője. Díszes újságkatalógus, képes naptárjegyzék és minden felvilágosítás a t. c. hirdetőknél díjmentesen.

Az igazi többség. Tudvalevőleg a június hónapban lefolyt országgyűlési képviselőválasztások alkalmával legtöbb mandátumhoz az újdonsült „nemzeti munkapárt” jutott, mert a 413 mandátum közül 242 lett az övé, míg ellenben a Kossuth-párt 54, a Justh-párt 40, a pártonkívüli 48-asok 14, a 48-as gazdapárt 4, a szászok 13, a tótok 3, a románok 5, a pártonkívüli 67-esek 21, a néppárt 13, a demokraták 2, a keresztényszocialisták 1, a paraszt-párt 1 mandátummal van képviselve az országgyűlésen. Amint azonban Haller István néppárti képviselő az egyik közlebbi képviselőházi ülésen mondott beszédében kiszámította, a „nemzeti mungó”-párt többsége voltaképpen nem többség, mert az ellenzék képviseli a választók igazi többségét. Leszavazott ugyanis az összes választókörletekben 633.932 szavazó. Ebből a munkapártra esett 288.507, az ellenzékre 345.425. Az ellenzék többsége tehát 56.000 szavazat. Az ellenzék többsége jön ki akkor is, ha számításba vesszük az egyhangú választásokat is, mert egyhangú levén 59 mungó és 38 ellenzéki választás, ha feltesszük, hogy minden kerületben 2000 szavazó adta le szavazatát, pedig ennyi csak kevés kerületben szavazott le, az ellenzékre még így is 14.918 szavazóval több szavazott.

Hasznos tudnivalók. Az orvostudomány tanítja, hogy az egészséges emberi szervezetnek naponként egy liter vízre van itatási szüksége. Ez a víz szolgál ugyanis a bevett ételek migtó-szerűül. E nélkül ugyanis a szervezet a megemésztett táplálékokat hasznosan feldolgozni nem tudja. Minthogy azonban a táplálékokkal a gyomorba minden esetben igen sok és különböző betegség csirája is bejut, fontos, hogy itatási olyan víz használtassék, mely bakteriummentes legyen, tehát azon csirákat ne szaporítsa, másrészt a táplálékokkal bevett baktériumokat a gyomornak megölni segítse s végül, hogy a víz a gyomrot ne rontsa. Be van igazolva, hogy ilyen célokra a

MOHAI ÁGNES-VIZ

végtelenül alkalmas, mert teljesen bakteriummentes. Másodsor, mint hogy szénsavat tartalmaz, a baktériumok mérgező hatását lerontja. És végül, minthogy a gyomrot alkalmasan izgatja, egyrészt étvágyat csinál, másrészt bőséges elválasztását okozza azon gyomornedveknek, amelyek azon kártékony baktériumokat megölik. A mohai ÁGNES-víz fogyasztását különben is őszszel és tavasszal kiváltképpen lehet ajánlani. Ekkorra ugyanis a téli nehéz táplálkozás után a gyomor nagyon is megkívánja a gyomorjavítót. Másrészt ekkorra esik a legtöbb fertőző betegség, a mitől a mohai ÁGNES-forrás a gyermekeknél ilyenkor mutatkoznak az angolkór tünetei, a melyeket a mohai ÁGNES-víz mélytartalmánál fogva megszüntet s végül tavaszra esik a legtöbb szülés, tehát ilyenkor van a legtöbb szoptató asszony is, a kiknek a mohai ÁGNES-forrás fogyasztása azért fontos, mert ez a víz a tejelválasztást nagyban fokozza. Háztartások számára nagy üvegekben a mohai ÁGNES-forrás különösen olcsón kapható.

A legtöbb közönséges hashajtószert azzal a tulajdonsággal bír, hogy még állandóan nagyobb adag használata mellett is folyton veszít hatásából. Az oly sok orvos által dicsért **Ferencz József** keserűvíz kettős oldó és hashajtó hatása ellenben még huzamos használat esetén is mindig egyforma marad. A valódi Ferencz József-keserűvíz a belet göresök nélkül mossa ki, az étvágyat fokozza, anélkül, hogy a gyomrot bármiképp megterhelné. Ezen kiváló tulajdonságaiért a bécsi általános közkórházak V. orvosi osztálya beható kísérletezés után megállapította, hogy

„a Ferencz József víz a „keserűvizek“ leghivatottabb képviselője.“

Felelős szerkesztő: **Zanbauer Ágoston.**
Politikai főmunkatárs **dr. Medvetzky Imre.**
Laptulajdonos: az ujvidéki függetlenségi és 48-as párt.

Hirdetések.

832. szám 1910. végrh.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az ujvidéki kir. járásbíróságnak 1910. évi V. 742. számú végzése következtében Dr. Flesch Hugó ügyvéd által képviselt S. Blüh javára 172 kor. 9 fill. s jár. erejéig 1910. évi május hó 14-én foganatosított kielégítési végrehajtás utján le- és felülfoglalt és 1660 kor. becsült következő ingóságok, u. m.: bolti felszerelés, író- és rajzeszközök, könyvek stb. nyilvános árverésen eladottnak.

Mely árverésnek az ujvidéki kir. járásbíróság 1910-ik évi V. 742/2 számú végzése folytán 172 kor. 9 fill. tőkekövetelés, ennek 1909 évi december hó 1. napjától járó 6% kamatai, 1/3% váltódíj és eddig összesen 47 kor. 40 fill. érben bírósággal már megállapított költségek erejéig. Ujvidéken szűcs utca 9. sz. a leendő megtartására 1910 évi július hó 25-ik napjának dél előtti 10 órája határidőül kintüzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi XL. t.-c. 12. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Ujvidék 1910 évi július hó 10 napján.

Hotváth Gusztáv.
kir. bír. végrehajtó.

Berger Rizzi gépirói, könyvviteli és gyorsírói szakiskolát nyitott,

mely minden hó 1-én és 15-én kezdi az illető tanfolyamot, még pedig szigorúan szakképzett, lelkiismeretes és célszerű vezetés mellett.

A legujabb rendszerű írógépek!

A gépirás tanfolyama 2 hétig, a könyvviteli és gyorsírásé 4 hónapig tart. Oktatás nyerhető a német nyelvben is.

Díjak: a gépirás egész tanf. 20 kor., könyvviteli 12 kor., gyorsírói 10 kor., a német nyelvi 8 kor. havonként.

Bővebb felvilágosítás és jelentkezés Hát-utca 5. szám.

Szivistudomásul.

Van szerencsém a n. é. hölgyközönséget értesíteni, hogy f. é. július 22-től augusztus 15-ig őszi modellek végett uton vagyok.

Tisztelettel

Weith Hermann
női divatterme

Ujvidék, II. Rákóczi Ferenc ut 28.

Szülők figyelmébe.

Intelligens fiatalemberek, kik legalább 4 középiskolát végeztek, szakszerű kiképzést nyerhetnek a műfogtechnika összes ágaiban, mérsékelt honorárium fejében.

Fenyvesi Menyhért
fogászati művek laboratoriumában.
Budapest, V. Fürdő utca 1. sz.

Levélbeli kérésre válasz. 4--10

Lakás változás.

Ezennel értesitem a n. é. közönséget, hogy lakásomat a **Bem-utca 9. szám** alá helyeztem át.

HAJDU IMRE
szobafestő és mázoló
Ujvidék, Bem utca 9. sz.

Elvállal minden e szakmába vágó munkákat, szoba, templom és disztermek kifestését, valamint mázolás, fladerozást és fényezést, továbbá facsát illetve homlokzatfestést a lehető legtisztább és legmodernebb kivitelben jutányos árak mellett. — A n. é. közönség szives pártfogását kérve maradtam kiváló tisztelettel

Hajdu Imre, festő.

SZULTÁN FORRÁS

A húgyhajtó és húgysavoldó vizek királya, bór- és dús lithion-tartalmu ásványvíz.

Kiváló vegyi összetétele következtében sikeresen alkalmazható vese-, húgykő- és hólyagbajok eseteiben, valamint cukorbetegségeknek, csúszos bántalmaknak; továbbá a légző- és emésztőszervek hurutos bajainak gyógyítására

Igazgatóság: Budapest, IV. Ferencz József-rakpart 22.
Kútközlelés: EPERJES.

Ujvidéken kapható minden fűszerkereskedésben.

Védjegy: „Horgony“

A Liniment. Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller

egy rézionak bizonyult háziszert, mely már sok év óta legjobb bedörzsölésnek bizonyult köszvényről, oszról és meghüleséknél.

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt be- vásárláskor óvatosan legyünk és csak olyan eredeti üveget fogadjunk el, mely a „Horgony“ védjeggyel és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben K-50, K 1 40 és K 2.- és úgyszólván minden gyógyszerertárban kapható. — Főraktár: **Török József** gyógyszerésznél, Budapest. **Dr. Richter** gyógyszerertára az „Arany oroszlánhoz“, Prágában, Elisabethstrasse 5 neu.

Vendéglő-nyitás.

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy a Petőfi és Széchenyi utca sarkán e hó 22-én **vendéglőt nyitottam**, ahol a nap bármely szakában **pontos kiszolgálás és olcsó árak** mellett hamisítatlan jó italok és izletes jó ételek kaphatók.

A n. é. közönség látogatását és pártfogását kéri tisztelettel

Seidl József, vendéglős.

Most jelent meg!

A kenyérkereső asszony.

Pályaválasztás előtt álló nők kalauza.

Összeállította:

Hollóné de Grobois Nandine.

Ez a könyv felsorolja mindazokat a pályákat, amelyekre Magyarországon a nők készíthetnek. Továbbá azoknak a számára, akiket készületlenül talált a sors csapása, összegyűjti azokat a foglalkozási ágakat, amelyekre nem kell különös készség vagy képzettség. Megismerteti a kereskedő- vagy iparosasszonyt a kereskedelmi és ipartörvény legfontosabb részeivel. Megtanítja a nőket arra is, hogy kit milyen cím és megszólítás illet meg. Egyszóval ez a könyv nélkülözhetetlen minden leányos háznál :: :: :: :: ::

Ára kötve 2 kor. 50 fill. Utánvétellel 2 kor. 95 fill. 1—1

Kapható a BUDAPESTI HIRLAP könyvkiadóhivatalában és minden könyvesboltban.

Aki hirdetni akar

még pedig eredményesen, az forduljon

Leopold Gyula

hirdető vállalat

betéti társasághoz

Budapest, VII., Erzsébet-körút 41.,

ahol hirdetéseket az összes létező bel- és külföldi hirdetőlapokban és naptárakban kiváló szakértelemmel, lelkiismeretes, pontosan és szolid áron eszközölnék. 256 naptár kizárólagos képviselője, vidéki lapok központi hirdetői osztálya, számos hirdetői kizárólagos kezelője. Diszes újságkatalógus, képes naptárjegyzék és minden felvilágosítás a t. c. hirdetőknél díjmentesen. 1-3

Használt mezei vasut

3 km. hordozható vágány, 6 km. sín, 40 billenőkocsi, 10 plateau kocsi jó állapotban **eladó**. Szives megkeresések »jutányos 300« jelige alatt **Blockner J. hirdetési irodájába**. Budapest, Semmelweis-utca 4 intezendő. 1-1

Egy kevésbé használt jó
kerékpár

olcsó áron eladó. — Bővebbet Mikes
Kelemen utca 18. sz.

Kristály forrásásványvíz

étvágyat javít, gyomorrontást megakadályoz.
Több mint ezer orvos ajánlja. Kapható minden
fűszer- és csemegeüzletben, jobb vendéglőben
és kávéházakban.

Főraktár: Bauer Gyula cégnél, Ujvidék.

Szt. Lukácsfürdő Kútvállalat
Részv.-T. Budapest (Buda.)

Főraktárak: Horvátország és Slavonia részére:

Mitrovica: Velimir Radak i Sin.

Vinkovce: Karl Grünfeld.

Vukovár: Eduard Bier i Sin.

Brod a. S.: Markó Druker.

Eszék: Kraus & Neumann. 4-8

Guttman eredeti szab.

Szoba-klozettjei

feltétlenül szagtalanok
különböző butoralakban
a legjobbak!!
Yalódiak csak mellékelt
védőjeggyel. 22-26

Óvás értéktelen utánzatok ellen!
-- EREDETI ÁRON KAPHATÓ CSAK --
GROSZ és KRAUSZNAI, UJVIDÉK.

Thierry A.
gyógyszerész

BALZSAMA.

Törvényesen
védve

Csakis az apáca védőjeggyé az igazi. A lélegzőszervek minden megbetegedése, köhögés, vér-
köpés, rekedtség, hörghurut, tüdőbaj, gyomorgöres és más gyomor bajok,
minden belső gyuladás ellen, továbbá étvágytalanság, rossz emésztés,
székrekedés stb. ellen biztosan hat. Külsőleg, szájbetegségek, fogfájás,
égési sebek, kiütés, nyílalás és különösen influenza ellen stb. használ.
□ □ □ 12 kicsiny vagy 6 duplaüveg, vagy egy családi uti üveg □ □ □

Allein echter Balsam
aus der Schutzengel Apotheke
des
A. Thierry in Pregrada
bei Rohitsch Sauerbrunn.

ÖT KORONA.

□ □ □ □ □ □ □ THIERRY A. GYÓGYSZERÉSZ □ □ □ □ □ □ □
egyedüli valódi

CENTIFOLIA-KENŐCSE

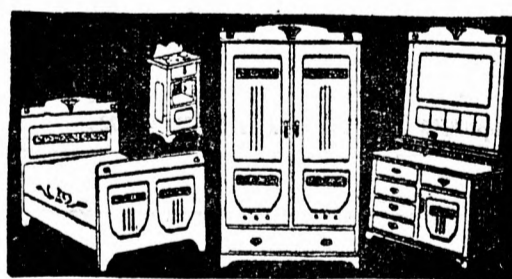
meglepő, esalhatatlan és utólérhetetlen gyógyíthatású még a régi, sőt rákos sebeknél,
sérüléseknél, daganatoknál, gyuladásoknál, kiütéseknél; eltávolít minden idegen anyagot,
genyedést, sokszor fölsőlegessé teszi a fájdalmas műtetet, két tégely 3.60 k.

Cím: Schutzengel-Apotheke des A. Thierry in Pregrada bei Rohitsch.
20-26 Főraktár: Török J. gyógyszerész Budapest.

Wagner Testvérek
UJVIDÉK.

FÜSZER-, KÁVÉ- ÉS CSEMEGE-KERESKEDÉS.
CSEMEGE-ÁRUKBAN DÉLMAGYARORSZÁG
LEGNAGYOBB ÉS LEGVÁLASZTÉKOSABB
RAKTÁRA.

28-50

27-30

Mindenki tudja

hogy csakis

Grosz és Krausz

nagyáruházában

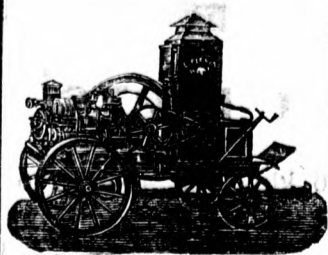
lehet legjobban és legolcsóbban butort,
függönyöket és szőnyeget beszerezni.

Telefon 24. Ujvidék. Telefon 24.

Benzin-, szivógáz-,
nyersolaj-, gőz-, petrolin- és
világítógáz-

MOTOROK.

Benzinlokomobilok.

14-20

Plewa és Társa

gép- és motorgyár

WIEN,

XVII. Wattgasse 78-80.

Sürgőnycim:

Plewa, Wien-Kernals.

Kerületi képviselők kerestetnek.

Minden rendszerű és nagyságu

sütőkemencék,

keverő- és gyurógépek.

az összes sütőipari segédgépek,

eszközök és

sütőkemence-armaturák.